

CEIP MARIAN AGUILÓ

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

Aquest projecte lingüístic ha rebut per unanimitat el suport del Consell Escolar, celebrat el 3 de novembre de 2014.

Es varen aprovar modificacions per adaptar-ho a la normativa actual el curs 24/25

<u>1. INTRODUCCIÓ</u>	3
<u>2. TRES D'IDENTITAT: LLENGUA DEL CENTRE. ASPECTES ORGANITZATIUS</u>	3
<u>3. OBJECTIUS</u>	5
<u>4. PRINCIPIS METODOLÒGICS</u>	6
<u>5. PROFESSORAT I ALTRES RECURSOS</u>	9
<u>6. AVALUACIÓ</u>	9
<u>7. MESURES PER APLICAR EL DRET A REBRE EL PRIMER ENSENYAMENT EN LA LLENGUA ELEGIDA</u>	10

1. INTRODUCCIÓ

REALITAT SOCIOECONÒMICA I CULTURAL DEL CENTRE

El CEIP Marian Aguiló es troba a la barriada de Son Cotoner, en què viu majoritàriament una població de classe treballadora i en bona part originària de la Península. Durant els dies 15 i 16 de maig de 2013 es va dur a terme una enquesta entre les famílies del centre, amb els següents resultats:

ÀMBIT	% CASTELLÀ	% CATALÀ	% INDISTINTAMENT / ALTRES LLENGÜES
Parlen a casa	71,84 %	13,73 %	14,43 %
Parlen en el pati de l'escola	93,01%	3,08%	3,91%

No l'entén	11,16 %	9,26 %
L'entén	33,73 %	31,91 %
L'entén i el parla	24,94 %	16,63 %
L'entén, el parla i l'escriu correctament	14,96 %	22,02 %
Té estudis de català (reciclatge, etc)	15,20 %	20,67 %

Aquests resultats confirmen que, perquè els alumnes puguin viure plenament integrats a la seva comunitat, perquè es pugui fer més incidència en aquella llengua menys present en el context de l'alumne i perquè aquest pugui assolir el ple domini de les dues llengües oficials, la nostra escola ha d'impulsar l'ús del català a tots els àmbits, sobretot dins les aules. D'altra banda, s'ha de continuar amb l'esforç iniciat pel centre a partir del curs 2002/03 en l'àmbit de la llengua anglesa, primer amb la introducció de l'anglès des de 4t d'Educació Infantil i tot seguit amb la participació de la nostra escola en el programa de Seccions Europees.

2. TRETS D'IDENTITAT: LLENGUA DEL CENTRE. ASPECTES ORGANITZATIUS

Perquè els alumnes puguin viure plenament integrats a la comunitat que els acull, perquè es pugui fer més incidència en aquella llengua menys present en el context de l'alumne i perquè aquest pugui assolir el ple domini de les dues llengües oficials, l'escola com a centre de formació i referent cultural defineix, d'acord amb la normativa vigent, la llengua catalana com a llengua pròpia de l'ensenyament.

D'altra banda, l'actual normativa curricular incideix de forma fonamental en el desenvolupament dels procediments i de les actituds i prioritza l'ús oral de la llengua com element primordial en la planificació de l'ensenyament, per la seva vessant comunicativa i per ser vehicle d'accés a la llengua escrita. Si tenim, per tant, present que la llengua és un instrument de comunicació, el nostre objectiu fonamental ha de ser desenvolupar les habilitats lingüístiques (entendre, parlar, llegir i escriure), tot i que sense renunciar al coneixement del sistema lingüístic.

Finalment, s'ha de planificar conjuntament l'ensenyament de la llengua catalana i la castellana tenint en compte els objectius. Per això, resulta imprescindible per tal d'evitar repeticions innecessàries, una bona coordinació en la distribució dels continguts comuns i diferencials de cada llengua, unificar criteris metodològics, instruments d'avaluació i criteris per a l'elecció de materials curriculars, distribució que hauria de ser consensuada per tot l'equip de professors. La necessària implicació d'aquests és imprescindible per aconseguir els objectius proposats.

Definim tres àmbits lingüístics complementaris al nostre centre: **Llengua 1 (L1)**, **Llengua 2 (L2)** i **Llengua estrangera (LE)**.

LLENGUA 1

Es considera com a Llengua 1 (L1) la llengua pròpia de les Illes Balears, el català, element lingüístic cohesionador, eix al voltant del qual s'estructura la vida escolar. Això implica, que la llengua catalana ha de ser la llengua vehicular i prioritària del Centre en tots els àmbits. Per tant, ha de ser:

- la llengua de l'ensenyament de la lectoescriptura a Educació Infantil i Primer Cicle de Primària.
- la llengua que articuli els continguts de les altres àrees curriculars, excepció feta de les llengües castellana i anglesa i en aquells casos d'alumnes amb N.E.E. que es consideri convenient.
- la llengua d'ensenyament-aprenentatge dels alumnes d'incorporació tardana.
- la llengua per a la comunicació oral i escrita entre els membres de la comunitat escolar (professorat, pares i mares, personal no docent o d'altres persones que arribin al centre), sempre i quan no hi hagi dificultats de comunicació. En conseqüència els comunicats per escrit emesos per l'escola es faran en català, i, si fos necessari, també en castellà. Quant a les reunions i comunicacions entre el professorat i les famílies, es produiran prioritàriament en català, tot i que si sorgeixen dificultats de comunicació també s'emprarà el castellà, l'anglès o qualsevol llengua que faciliti aquesta comunicació.
- la llengua emprada a les activitats complementàries i extraescolars, així com durant l'escola matinerana i el menjador. En aquest sentit, s'ha d'informar el professorat/monitors que intervé en aquestes activitats de la importància del seu comportament lingüístic, transmetent-los la inquietud d'oferir un bon model lingüístic.

LLENGUA 2

Referida al Centre, entenem com a Llengua 2 (L2), la llengua castellana, pel seu caràcter de llengua oficial del territori i d'ús de la majoria de les famílies del centre. A l'hora de treballar la llengua castellana, tant el professor com els alumnes es comunicaran en aquesta llengua. Per tant, sobretot en el primer cicle, se cercaran estratègies que ajudin l'alumnat a canviar el codi lingüístic, com ara una titella, una disfressa, una peça de roba, un distintiu a la porta o a la classe, etc.

LLENGUA ESTRANGERA

Entenem com a Llengua estrangera (LE), la llengua anglesa, objecte d'aprenentatge, font d'informació i vehicle d'expressió, però que no és ni la llengua vehicular de l'ensenyament de l'escola, ni la pròpia del territori, ni l'oficial de la comunitat. L'ensenyament de la LE ha de partir d'una metodologia lúdica i motivadora que pugui preparar l'alumnat cap a altres habilitats lingüístiques, i seguirà aquestes directrius:

- S'introduirà oralment des de l'etapa d'Infantil durant una hora i mitja setmanal, amb l'ajut de la professora-tutora sempre que sigui necessari.
- Al primer cicle de Primària continuaran essent prioritàries les destreses orals, especialment al primer nivell. Al segon nivell, tenint en compte la maduresa dels infants, es poden començar a desenvolupar les destreses escrites. A ambdós nivells se dedicaran dues sessions de 55 minuts a la setmana. A més, tant a 1r com a 2n es dedicarà una sessió setmanal (prioritàriament amb grups desdoblats) a treballar les TIC en anglès.
- En el segon cicle de Primària es consolidarà l'ensenyament de la lectura i l'escriptura en anglès. El mestre d'aquesta assignatura destinarà dues sessions completes a impartir la matèria pròpia d'aquesta llengua, evidentment en coordinació amb tot allò treballat anteriorment. A més, dedicarà dues sessions més (prioritàriament amb la meitat del grup a cada sessió) a treballar en anglès l'àrea de les TIC.
- En el tercer cicle es destinaran tres sessions completes a impartir la matèria pròpia d'anglès, així com dues sessions més (prioritàriament amb la meitat del grup a cada sessió) a treballar en anglès l'àrea de *science*, que integra diversos continguts de l'àrea de coneixement del medi (o ciències socials i ciències naturals d'acord amb la LOMQE).

3. OBJECTIUS

Seràn objectius prioritaris del professorat:

- Redistribuir continguts comuns i específics de les diverses llengües que s'estudien al centre, adjudicant els primers a l'àmbit de la llengua catalana, vehicular de l'ensenyament.
- Unificar criteris de terminologia i evitar repeticions innecessàries de conceptes.
- Treballar les capacitats instrumentals de llegir, escriure, escoltar i parlar a les àrees de català i castellà, però inicialment en català per així possibilitar els altres aprenentatges lingüístics i els de les altres àrees.
- Promoure el referent lingüístic del/la mestre/a d'anglès.

- Valorar l'esforç que suposa xerrar una llengua no materna.
- Fomentar l'ús dels mitjans de comunicació en català.
- Crear situacions comunicatives el més reals possibles.
- Vetllar per la recuperació i conservació dels modismes, refranys i frases fetes propis de la llengua de la nostra comunitat.
- Facilitar a l'alumnat no-catalanoparlant, d'incorporació tardana i estranger, el suport lingüístic necessari per aconseguir una ràpida incorporació a la comunitat escolar.
- Facilitar a l'alumnat de N.E.E. el suport lingüístic més adequat segons les seves característiques per a una òptima integració.
- Procurar la correcta utilització de la terminologia específica de les diferents àrees en català

En referència a l'alumnat, serà prioritària la consecució dels següents objectius:

- Conèixer i respectar la realitat lingüística de les Illes Balears, d'Espanya i de la societat en general, valorant-ne l'existència com un fet cultural enriquidor i integrador.
- Adoptar una actitud de respecte davant les aportacions dels altres en l'intercanvi comunicatiu oral, seguint unes normes de comportament democràtiques.
- Avançar en la bona comprensió del text escrit.
- Millorar les pròpies produccions escrites, després d'una revisió i reflexió de la feina feta inicialment, i mitjançant un enfocament més comunicatiu i el treball amb diferents tipus de textos.
- Saber expressar-se amb correcció oralment (coherència, domini de l'enunciat, pronúncia, entonació...), com a resultat d'una decidida potenciació de l'expressió oral.
- Reflexionar sobre l'ús i l'estructura de les llengües.
- Beneficiar-se i gaudir de la lectura, a través de la biblioteca de centre o de les biblioteques d'aula.

4. PRINCIPIS METODOLÒGICS

Els suggeriments didàctics que a continuació es presenten neixen amb la intenció de donar instruments més comunicatius a les nostres classes de llengua. És per aquest motiu que es considera l'expressió oral i escrita i la interacció comunicativa com a elements primordials per millorar les capacitats lingüístiques dels nostres alumnes dins un context real o versemblant de comunicació. D'aquesta manera les classes passen a ser més actives i participatives.

LLENGUA ORAL. La llengua oral ha de tenir un paper destacat en la planificació i preparació de les nostres classes perquè és un instrument de comunicació excel·lent i perquè és el punt de partida per accedir al llenguatge escrit, no només als primers nivells sinó al llarg de tota l'etapa. Cal contemplar "sistemàticament" dins l'horari lectiu activitats per potenciar l'expressió oral. Es poden organitzar debats, exposicions, diàlegs, jocs, narracions, descripcions, resums, dramatitzacions, recitacions... Quant a la llengua anglesa, s'ha d'insistir en què s'ha d'introduir a l'Educació Infantil emprant un enfocament oral/auditiu, que també predomini en tota l'etapa de Primària. Cal donar

nombroses oportunitats d'escoltar el nou idioma i de jugar amb els sons i practicar-los per arribar a parlar-ho en situacions contextualitzades.

L'ENSENYAMENT DE LA LECTURA I L'ESCRITURA. L'aprenentatge de la lectura i l'escriptura és permanent al llarg de tota la Primària i es realitza en situacions de comunicació. El moment de l'inici d'aquest aprenentatge es fa a Infantil d'una manera funcional i significativa, intentant despertar l'interès i la necessitat de l'alumne en llegir i escriure. S'ha de treballar a més de manera globalitzada, a fi que l'alumne pugui relacionar i visualitzar el significat del que llegeix amb l'objecte o concepte. Per tant, es fa imprescindible una bona coordinació entre aquesta etapa i la de Primària.

LA LECTURA. L'hàbit de la lectura no neix espontàniament, es treballa. Per això, ensenyar a llegir i/o crear lectors, s'ha de convertir en una actitud i un hàbit, potenciant, a més a més, les biblioteques d'aula i escola amb unes lectures engrescadores. Pel que fa a les lectures curtes, s'ha d'intentar variar el més possible aquest tipus de textos (narracions, diaris, notes, comunicats, receptes de cuina, publicitat, acudits, poesies...) així com el d'exercicis sobre la lectura, treballant cada una de les parts de la comprensió lectora (abans i després de llegir).

L'ESCRITURA. Dins del marc de la funcionalitat, s'ha d'intentar donar als escrits dels nostres alumnes alguna transcendència: tot escrit demana un receptor, per tant han de tenir una projecció més enllà de la correcció del professor (revistes, intercanvis entre alumnes o escoles, concursos, festes de l'escola, sortides, notificacions als pares, exposicions, comentaris en grup, revisions conjuntes...). Es treballaran, doncs, textos pràctics, reals o versemblants: l'alumne aprèn a utilitzar els escrits com a instrument de comunicació. També és recomanable treballar tots els processos de l'escrit (objectius, planificar el text, rellegir els fragments escrits, revisar el text, estratègies de suport i escriptura final).

EL SISTEMA DE LA LLENGUA. Els nostres alumnes han de ser uns bons usuaris de la llengua i no uns estudiosos teòrics. Per tant, la competència gramatical no vendrà només donada per l'estudi de les unitats lingüístiques o les regles de funcionament, sinó per l'aplicació pràctica d'aquests coneixements en les habilitats de comprensió i expressió. Cal recordar que per adquirir competència comunicativa i utilitzar correctament una llengua, no sols és necessària l'adquisició d'unes regles fonètiques i ortogràfiques, morfosintàctiques i lèxiques, sinó que també s'han d'adquirir altres regles d'adequació, coherència i cohesió que permeten elaborar els textos orals o escrits adients a cada situació. En el cas específic de la llengua anglesa, tampoc no ha de ser objecte d'aprenentatge per si mateixa, ha de ser la llengua vehicular i l'eina per desenvolupar les activitats. S'aprèn utilitzant-la, bé per comunicar-se, bé per fer coses.

L'AVALUACIÓ. L'avaluació del producte, la formativa i l'autoavaluació són les tres eines que tenim a l'abast per millorar la capacitat lingüística de l'alumne. És important que des del principi de l'escolarització aquest aprengui a autoavaluar-se perquè així assolirà els objectius d'una manera més ràpida i operativa. L'autocorrecció, en aquest sentit, resulta de gran ajuda. A més, no ens hem d'oblidar d'avaluar l'interès i la participació activa. Per altre costat, s'ha de tenir present la concepció positiva de l'error, entès com a font d'informació. Finalment, també el professor ha de realitzar l'autoavaluació de la seva tasca docent per adonar-se de si la seva metodologia és correcta.

PAPER DEL PROFESSORAT. És el que facilita els processos d'aprenentatge i el que s'ocupa de que les interaccions amb els alumnes i entre aquests siguin satisfactòries i adequades. En el cas de la llengua anglesa, hem de tenir molt present que, possiblement, l'escola serà l'únic lloc on gran part de l'alumnat estigui en contacte amb l'anglès. És per això que s'aconsella el referent lingüístic com a forma d'identificar mestra-llengua. El professor ha d'establir uns lligams afectius positius amb els infants, ha de ser un bon organitzador del temps, de l'espai i de les activitats, dinamitzador dels grups, model i conductor del procés d'aprenentatge.

AGRUPAMENTS. Els diferents tipus d'agrupaments s'han d'adaptar a les situacions d'aprenentatge. Per tant, aquests variaran segons es vulgui afavorir la interacció comunicativa, el treball individual o la reflexió. No sempre és aconsellable el treball en gran grup. Tampoc s'han d'oblidar les tutories entre alumnes i els agrupaments flexibles entre aules.

PRESENTACIÓ DELS TREBALLS. S'ha de ser molt estricte quant a la presentació de la feina, sempre tenint en compte la maduresa i la capacitat de cada alumne. Des del primer nivell es donaran unes pautes clares i concretes que tendran continuïtat al llarg de tota la Primària fins que s'arribin a automatitzar. Resulta imprescindible, una vegada més, la coordinació entre els professors a fi d'establir aquesta pauta, així com els recursos complementaris.

LA LLENGUA COM A EINA DE CONVIVÈNCIA. La llengua i la literatura, la selecció dels textos, la manera com es treballin, han de permetre apropar problemes socials, desenvolupar actituds crítiques davant la publicitat i el consumisme, fomentar compromisos i sensibilitats amb els problemes ambientals i de la salut, acceptar com un fet natural la igualtat entre els sexes, rebutjar qualsevol discriminació i condemnar tot allò que pugui atemptar contra la pau i la convivència. Finalment, hem de tenir molt present que el llenguatge no és neutre, ja que també és transmissor d'ideologies, d'actituds i de prejudicis. Per tant, és important ensenyar a reconèixer els missatges ocults per entendre i/o fer-se entendre per poder participar. Les activitats han de ser motivadores, lúdiques, curtes i variades. Sempre han d'estar contextualitzades, ser repetitives i han de tenir en compte els diferents estils d'aprenentatge de l'alumnat (intel·ligències múltiples). I, evidentment, han d'estar seqüenciades, de manera que els nous aprenentatges estiguin relacionats amb el que ja coneixen.

APRENTATGE SIGNIFICATIU. Els alumnes han d'anar construint els seus propis coneixements relacionant sempre el que ja saben amb allò que aprenen. A més, durant el procés constructiu de l'aprenentatge, l'alumnat ha d'emprar les estratègies que estan al seu abast i reflexionar sobre la seva aplicació. Per aconseguir aquest aprenentatge significatiu a l'aula de llengua anglesa s'han de crear situacions en les quals es faci imprescindible entendre i/o fer-se entendre per poder participar.

COORDINACIÓ ENTRE LLENGÜES. Aquest Projecte Lingüístic té la intenció de coordinar programes i plantejaments didàctics com a forma de millorar la competència comunicativa en ambdues llengües. Amb aquest objectiu s'intentarà evitar les contradiccions, les omissions i la repetició innecessària dels continguts, així com assegurar un enfocament específic en cada llengua (ortografia, fonètica, gramàtica i literatura). Finalment, s'establiran mesures per afavorir la coordinació entre el professorat.

5. PROFESSORAT I ALTRES RECURSOS

- Tot el professorat de l'escola es comunicarà en català en tots els àmbits (llevat de les hores en què imparteixi llengua castellana), a excepció de els/les mestres d'anglès, que en presència d'alumnat es comunicaran en anglès.
- Es garantirà el referent lingüístic del professorat d'anglès.
 - Al primer cicle de primària es respectarà el referent de català.
 - Els mestres que imparteixin anglès en el cicle de primària no només es coordinaran amb els tutors respectius en els àmbits habituals (alumnat, característiques específiques del grup classe, etc), sinó que també tindran present la coordinació sobre les TIC (1r i 2n cicle) i *Science* (3r cicle).

En cas que sigui la Conselleria qui envia personal per a una substitució, se li demanarà que mantengui el referent de la persona substituïda.

- El grup de professorat d'anglès el formen quatre mestres, que són referents de llengua anglesa durant tot l'horari lectiu.
- Les classes de rehabilitació logopèdica (AL) i les de Pedagogia Terapèutica (PT) es duran a terme en la llengua que l'equip de suport consideri més adient per a la recuperació de cada infant concret.
- En cas d'emprar llibre de text, cal tenir-lo com una eina més i no com un element exclusiu de l'aprenentatge. A més, **els llibres han d'estar adaptats a la manera d'entendre l'aprenentatge de les llengües al centre**, i han de tenir en compte els plantejaments de L1, L2 i L3 a la nostra escola.

6. AVALUACIÓ

- L'avaluació és un procés molt ample que ens permet millorar, a partir dels resultats obtinguts, la nostra tasca docent. És un procediment integral que analitza no només els alumnes, sinó el professorat, els materials i recursos emprats i el mateix Projecte Lingüístic. Cal tenir, per tant, presents els següents aspectes que s'aniran detallant tot seguit.
- L'avaluació dels alumnes ha de ser continuada al llarg del curs: s'avalua els coneixements inicials, el procés i els resultats finals.
- L'avaluació contínua al llarg del curs, o avaluació formativa, és la de major valor educatiu, perquè ens permet valorar el progrés dels alumnes i dels objectius marcats.
- Les proves d'avaluació i les observacions són les dues tècniques més usuals per a la recollida de dades; però no hem d'oblidar que l'autoavaluació i la coavaluació són dos instruments que permetran aconseguir més ràpidament els objectius als alumnes.
- A les proves d'avaluació hem de tenir molt clar què hem d'avaluar, tenint present sempre els objectius generals d'àrea. Perquè l'avaluació sigui realment formativa,

l'alumne ha de conèixer els resultats. A més a més, s'han de dissenyar les estratègies adients per recuperar el fracàs en el cas de que els resultats siguin negatius. L'avaluació, per tant, no ha de ser un judici dels resultats de l'alumne. Aquesta significació positiva de l'avaluació, podria reconduir tot el procés educatiu.

- Mitjançant l'autoavaluació a partir dels resultats dels alumnes, els professors ens adonarem de si la metodologia emprada és la correcta.

- Resulta convenient també avaluar els materials i recursos emprats: llibres de text, de lectura, de consulta, material divers, sortides...

7. MESURES PER APLICAR EL DRET A REBRE EL PRIMER ENSENYAMENT EN LA LLENGUA ELEGIDA

D'acord amb l'ordre de 13 de setembre de 2004, per la qual es regula el dret dels pares, les mares o els tutors legals, a elegir la llengua del primer ensenyament dels alumnes dels centres sostinguts amb fons públics de les illes balears

Els pares, mares o tutors legals que vulguin fer efectiu el dret a rebre el primer ensenyament en la seva llengua, sigui la catalana o la castellana(Article 18 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril) hauran de fer-ne la sol·licitud per escrit, en el moment que es realitza la matrícula per primera vegada a l'educació infantil o, excepcionalment, al primer cicle de l'educació primària, sempre que no s'hagi matriculat abans a l'educació infantil, en un centre educatiu de la xarxa de centres docents sostinguts amb fons públics, per incorporar-se al sistema educatiu de les Illes Balears.

Els centres hauran de preveure l'adopció de mesures d'atenció específiques per a aquests alumnes. D'acord amb el nombre de sol·licituds, l'autonomia pedagògica i les disponibilitats del centre, aquestes mesures consistiran en:

- Atenció de suport individual, per part d'un mestre, preferentment del mateix cicle.
- Adaptació pedagògica grupal, dins el mateix cicle, a càrrec d'un mestre de suport.
- D'altres que el centre pugui considerar més adequades a les pròpies necessitats.

Aquestes actuacions, desenvolupades en l'etapa de l'educació infantil, o bé en el primer cicle de l'educació primària, en cas que l'infant hagi iniciat l'escolarització en aquesta etapa, a part de les decisions pedagògiques de cada centre, es concretaran en forma d'atenció individualitzada, tallers, racons, agrupaments flexibles o grups de reforç educatiu, entre d'altres, per millorar la qualitat, mitjançant la pràctica educativa més adient, en benefici dels infants.